

KATEDRA ZA OPERACIJSKE SUSTAVE

Administracija Otvorenih Operacijskih Sustava

Lab 01 – Inicijalizacija sustava

Sadržaj

Uvod	2
Spajanje na infrastrukturu	2
Vježba 1. Pomagač u Linux-u.....	4
Vježba 2. Rad s datotekama	4
Vježba 3. Izmjena načina pokretanja sustava CentOS iz grafičkog u tekstualni	6

Uvod

Današnja vježba uvešće vas u način na koji se koristi cloud infrastruktura Algebre, strukturu i način rada virtualnih računala koja su vam na raspolaganju, te dati osnove instalacije i održavanja IIS poslužitelja.

Spajanje na infrastrukturu

Na cloud infrastrukturu se spajamo korištenjem Web preglednika. Kao URL unesemo adresu <https://vcsa7.vua.cloud/ui> i unesemo korisničko ime i zaporku.

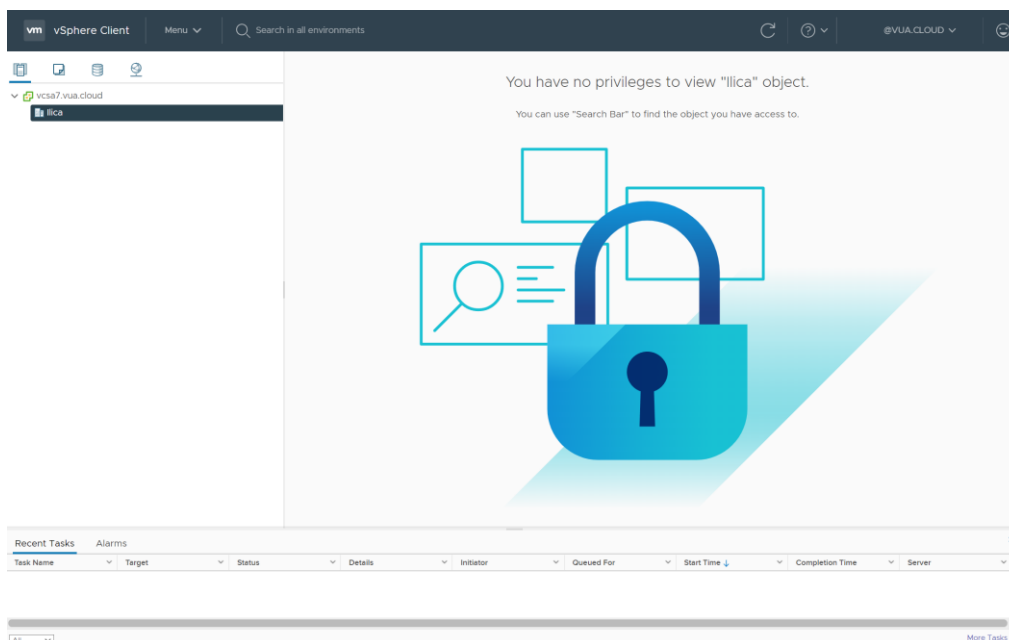

Vaše korisničko ime je prvo slovo imena i puno prezime nakon čega slijedi domena vua.cloud.

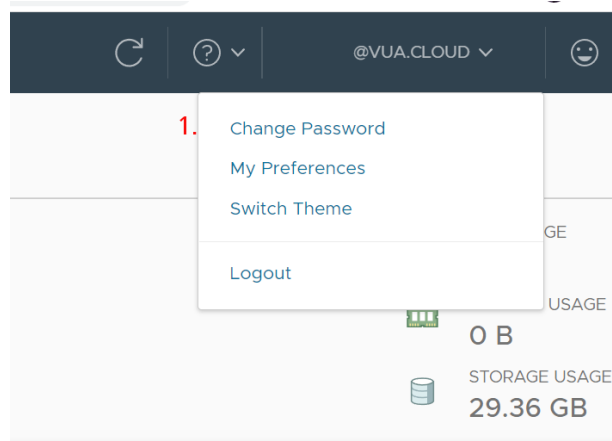
Dakle oblik je iprezime@vua.cloud.

Password je svima inicijalno isti, "Pa\$\$w0rd" (bez navodnika, pripazite na znak nule umjesto slova o).

Nakon što se uspješno logirate na sustav otvorit će se prikaz infrastructure. Vi nemate prava upravljati infrastrukturom već samo koristiti virtualna računala.

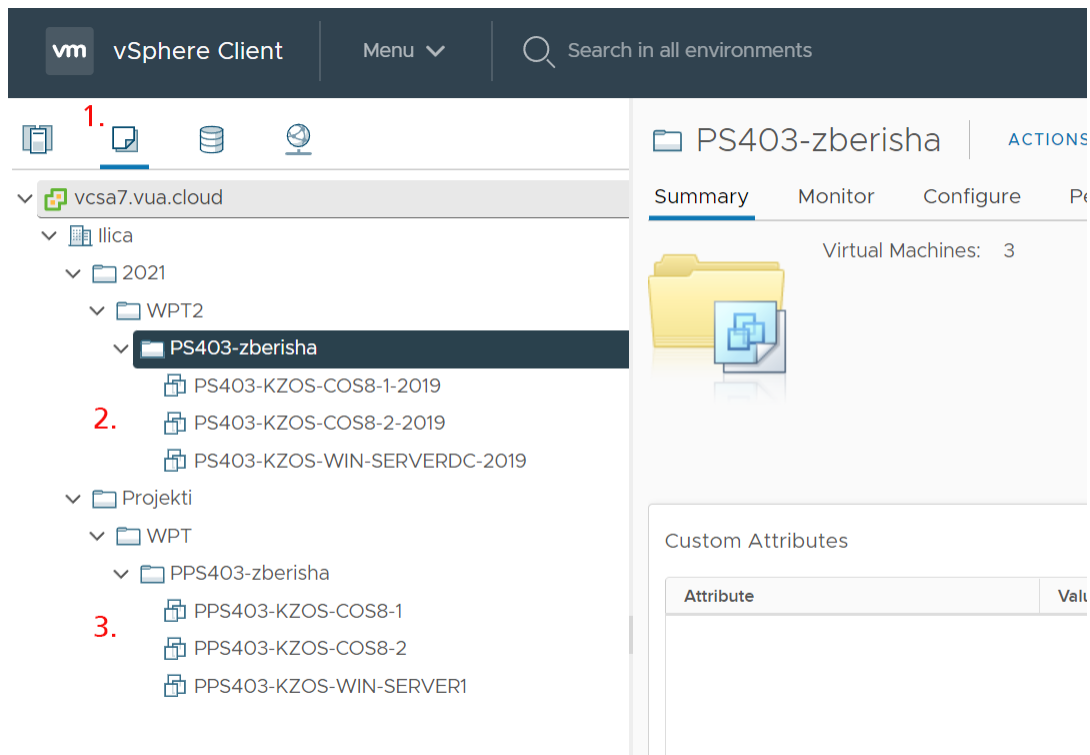

Prvo trebate promijeniti svoju zaporku odabirom strelice prema doolje kod vašeg korisničkog imena u gornjem desnom djelu prozora te u izborniku izaberemo Change Password.

Tada trebate unjeti postojeću zaporku i dva puta unjeti novu.

Nakon toga potrebno je da pređete s prikaza infrastructure na prikaz virtualnih računala (na slici označeno s crvenim brojem 1.)

PAŽNJA: Kada završite vježbu odaberete opciju **Shut down!**

Vježba 1. Pomagač u Linux-u

U početnoj vježbi ćete upoznati osnove snalaženja u Linux konzoli. Pokrenite ju.

Svaka linijska naredba se sastoji od:

```
naredba [argument 1] [argument 2] ...
```

Argument koji je podržan kod većine naredbi je **--help** ili **-h**

Pomoću help argumenta možete dobiti osnovnu informaciju koji prekidači, odnosno dodatni argument se mogu koristiti za navedenu naredbu.

Ukoliko je potrebna detaljnija pomoć oko mogućnosti neke naredbe koristimo digitalnog pomoćnika tj. utipkavamo naredbu **man [argument 1]**, gdje je argument 1 „naredba“ za koju trebamo dodatnu pomoć.

Npr: `man ls`

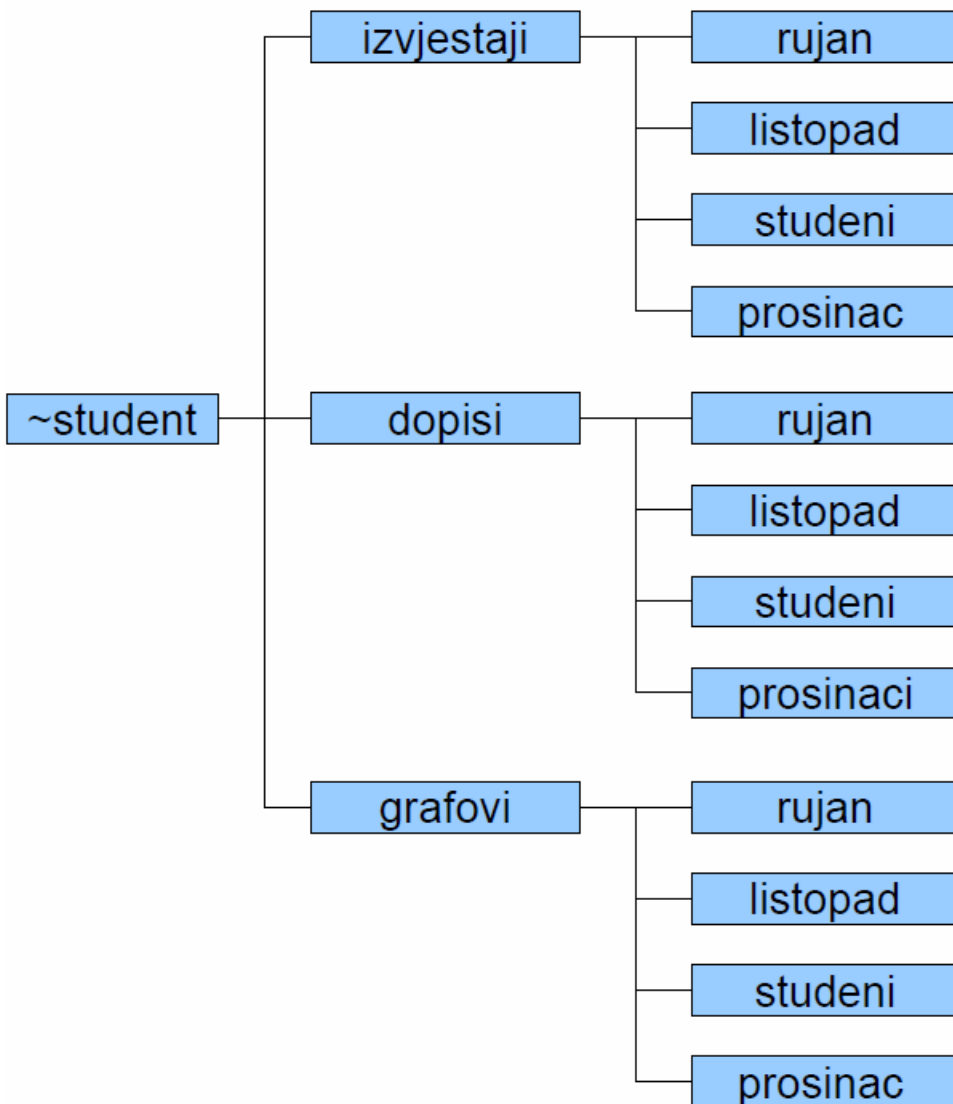
Pritiskom na tipku **Tab** možete dovršavati svaku naredbu ili dobiti popis naredbi, te automatski dovršavati argument ako je on putanja neke datoteke.

Vježba 2. Rad s datotekama

Prijavite se kao korisnik student. U korisnikovoj početnoj mapi izvršite naredbu:

```
touch {izvjestaj,dopis,grafovi}_{ruj,lis,stu,pro}_{a,b,c}{1,2,3}
```

Novostvorene datoteke (108 datoteka) **premjestite** u stablo mapa prema njihovom nazivu. Premještanje možete napraviti ručno kroz grafičko sučelje ili kao dobar sistemac korištenjem naredbi za premještanje.

Ključne naredbe: ls, cd, mv, rm

Uvijek možete dobiti pomoć oko naredbi korištenjem naredbe man ili prekidača --help (ili -h).

Vježba 3. Izmjena načina pokretanja sustava CentOS iz grafičkog u tekstualni

Linux operativni sustav koristi 7 načina pokretanja – runlevel:

- 0 System Halt**
- 1 Single User Mode**
- 2 Multi User Mode without networking**
- 3 Multi User Mode with networking**
- 4 Not Used/Special purpose**
- 5 Multi User Mode with GUI**
- 6 System Reboot**

U ovoj vježbi potrebno je izmijeniti način pokretanja sustava iz grafičkog u tekstualni (iz `graphical.target` u `multi-user.target`). Nakon izvršene izmjene ponovno pokrenite sustav te provjerite pokreće li se sustav u tekstualnom načinu rada.

Nakon uspješne provjere, vratite postavke pokretanja sustava u grafičkom načinu rada.

Ključne naredbe i opcije: `systemctl`, `systemctl get-default`, `systemctl set-default`, `systemctl isolate`